

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра економіки та митної справи
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан Олена ВАСИЛЬСВА

«29» 08 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 16 МІКРОЕКОНОМІКА

(цифри за відомістю освітнього програмки та назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) Маркетинг
(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність 075 Маркетинг
(код і найменування спеціальності)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти перший (бакалаврський) рівень
(назва ступеня вищої освіти)

програма з дисципліни Мікроекономіка
(код і найменування дисципліни)

спеціальності 075 Маркетинг
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Маркетинг
(код освітньої програми (спеціалізації))

Розробник (и): Губарь О.В., доцент кафедри економіки та митної справи, к.е.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та учені звання)

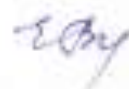
Програма погоджена:

Завідувач кафедри Андрій СОКОЛОВ
на якій виконується освітній компонент 15 серпня 2024

Гарант освітньої програми Юлія СОКОЛОВА
27 серпня 2024

Схвалено науково-методичною комісією факультету бізнес-технологій та економіки
(найменування факультету)

Протокол від 29 серпня 2024 року № 2

Голова науково-методичної комісії Олена ВАСИЛЬСВА
(імя прізвище) 29 серпня 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	075 Маркетинг
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	5	
Модулів	2	-
Змістових модулів	4	-
Семестр	2	2
Загальна кількість годин	150	
з них аудиторних:	60	12
<i>лекції</i>	30	6
<i>практичні</i>	30	6
<i>лабораторні</i>	-	-
<i>семінарські</i>	-	-
з них самостійної роботи:	90	132
Занять на тиждень на тиждень	4	12
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	екзамен	
Курсова робота (проєкт) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Мікроекономіка є базовою дисципліною, що формує професійний світогляд майбутніх фахівців у сфері маркетингу. Вона досліджує поведінку економічних суб'єктів, включаючи підприємства, споживачів і ринкові структури, що сприяє глибокому розумінню економічних процесів, необхідних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Засвоєння мікроекономічних принципів дозволяє аналізувати ринкові ситуації, оцінювати фактори попиту та пропозиції, а також розробляти ефективні маркетингові стратегії. Знання мікроекономіки сприяє раціональному використанню ресурсів підприємства та прийняттю оптимальних рішень у динамічних ринкових умовах.

Опанування концепцій конкуренції, ціноутворення та ринкових стратегій є ключовим для адаптації до сучасного бізнес-середовища та розробки дієвих маркетингових рішень.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Мікроекономіка» полягає у розкритті принципів функціонування окремих господарських суб'єктів через надання студентам необхідних знань та аналітичних інструментів для прийняття ефективних маркетингових рішень та адаптації до змін в сучасному бізнес-середовищі.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основні завдання навчальної дисципліни «Мікроекономіка»:

- ознайомити студентів із ключовими концепціями та моделями мікроекономічного аналізу;
- знати теоретичні основи функціонування суб'єктів ринку в умовах обмеженості ресурсів в різних ринкових структурах;
- навчити аналізувати ринкові структури, включаючи досконалу конкуренцію, монополію, олігополію та монополістичну конкуренцію;
- пояснити вплив ціноутворення, попиту та пропозиції на ринках товарів і послуг;
- навчити використовувати теоретичний інструментарій мікроекономіки у дослідженні та прогнозуванні економічної поведінки суб'єктів господарювання;
- навчити самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки, пов'язані з обґрунтуванням раціональної поведінки суб'єктів мікросистеми. Цей курс допоможе студентам спеціальності «Фінанси і кредит» краще розуміти економічні процеси, що впливають на фінансові рішення, як у приватному, так і в державному секторі.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни «Мікроекономіка» ґрунтується на попередньому вивченні здобувачами вищої освіти дисциплін «Математика для

економістів», «Основи економічного життя суспільства». Вивчення дисципліни в майбутньому знадобиться для опанування дисциплін «Макроекономіка», «Економіка підприємства», «Фінансове регулювання ринку праці», «Економічний аналіз», «Економіко-математичні методи та моделі в економіці».

5. Характеристика навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові компетентності:

СК4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.

СК5. Здатність коректно застосовувати методи, прийоми та інструменти маркетингу.

СК7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.

СК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

СК12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і впроваджувати результати досліджень у сфері маркетингу.

СК14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності.

Очікувані програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
РН3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.	Вміти застосовувати мікроекономічні моделі для аналізу взаємодії попиту та пропозиції на ринку, аналізувати поведінку споживачів на основі теорії споживчого вибору та бюджетних обмежень; використовувати знання про виробничі функції, витрати та доходи підприємства для прийняття економічних рішень; розраховувати рівновагу на ринку та оцінювати ефективність різних ринкових структур.

РН5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.	Вміти ідентифікувати типи ринкових структур (досконала конкуренція, монополія, олігополія, монополістична конкуренція) та аналізувати їх основні характеристики; досліджувати вплив цінової та нецінової конкуренції на ринкову рівновагу; оцінювати роль державної політики (податки, субсидії, регулювання цін) у функціонуванні ринку; розуміти специфіку взаємодії суб'єктів ринку.
РН11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.	Вміти інтегрувати знання з мікроекономіки, маркетингу та управління для аналізу ринкових умов, визначення економічної доцільності рішень на основі розрахунків витрат, прибутків і ризиків; використовувати інструменти економічного аналізу для створення стратегій розвитку підприємств у різних ринкових умовах. Вміти інтерпретувати економічні дані та доносити їх результати до фахівців підрозділів ринкового суб'єкта.
РН12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним	Вміти проводити самостійні дослідження ринку з використанням мікроекономічних методів, розвивати навички критичного мислення, аналізуючи економічні явища та приймаючи рішення в умовах невизначеності; застосовувати отримані знання для оцінки ефективності підприємств у різних секторах економіки; бути готовим до постійного вдосконалення знань через аналіз нових теорій та практичних кейсів.

ПРН	ЗК	СК
3	7, 13	4
5	3, 6	7, 12, 14
11	3, 6, 7, 12	5, 8, 11, 14
12	4, 7, 11	5

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теорія поведінки споживача

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Альтернативні витрати та альтернативна вартість. Предмет мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти

економічних відносин на мікрорівні. Сучасний інструментарій мікроекономічного аналізу. Взаємозв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами.

Тема 2. Теорія граничної корисності й поведінка споживача

Корисність в економічній теорії: поняття, проблеми виміру. Потреби, їх види, структура. Функція корисності. Сукупна та гранична корисність: вимірювання та графічне зображення. Постулати теорії споживчого вибору. Визначення ціни товару на основі граничної корисності. Сукупна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Перший та другий закони Госсена. Оптимальне споживання одного блага. Гранична корисність та крива попиту. Бюджетні обмеження і можливості споживання. Правило максимізації корисності. Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Фактор часу і споживчий вибір.

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача

Криві байдужості, їх властивості. Гранична норма заміщення благ. Зона ефективного заміщення. Обмеження та виключення. Бюджетна лінія, її формула та графічне зображення. Ламана бюджетна лінія. Зсув бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача на розташування бюджетної лінії та процес споживання. Рівновага (оптимум) споживача з точки зору ординалістської теорії поведінки споживача. Економічне обґрунтування та графічне зображення оптимуму споживача як моделі раціонального споживчого вибору.

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

Реакція споживача на зміни доходу та ціни. Залежність поведінки споживача від його доходу. Лінія "дохід – споживання" та побудова кривих Енгеля. Закони Енгеля. Побудова лінії "дохід – споживання". "Лінія життя" для різних верст населення та різних вікових груп. Лінія "ціна – споживання" та побудова кривої індивідуального попиту. Фактори впливу на вибір споживача. Утворення "надлишку споживача" в результаті перевищення корисності товарів над ціною. Приріст "надлишку споживача" як показник зміни його добробуту. Основні фактори впливу на вибір споживача. Ефект доходу і ефект заміщення. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на складові: ефект доходу та ефект заміщення – основні підходи за Слуцьким та Хіксом. Парадокс Гіффена.

Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємовідносини

Попит і закон попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Графічне відображення закону пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції. Стійкість ринкової рівноваги. Павутиноподібна динамічна модель досягнення рівноваги. Наслідки державного втручання у ринкову рівновагу. Еластичність попиту, фактори, які на неї впливають. Види еластичності попиту: за ціною (пряма), за доходом та перехресна еластичність. Дугова та точкова еластичність. Еластичність пропозиції, фактори, що на неї впливають. Практичне значення теорії еластичності попиту та пропозиції.

Змістовий модуль №2:

Теорія поведінки виробника

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

Місце та роль підприємства у ринковій системі. Виробництво та фактори

виробництва. Сутність та структура факторів виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт. Загальний та середній доход. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Оптимальне співвідношення ресурсів. Економічна та технологічна ефективність виробництва. Мікроекономічна модель підприємства. Поняття виробничої функції. Види виробничих функцій. Екстенсивне та інтенсивне виробництво. Короткостроковий та довгостроковий періоди у діяльності підприємства. Виробництво з одним та двома змінними факторами виробництва. Закон спадної граничної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва.

Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Особливості виробничої функції на довгостроковому інтервалі. Виробництво з одним та двома змінними факторами виробництва. Ізокванта. Карта ізоквант. Зона технологічного заміщення. Гранична норма технологічного заміщення. Ізокоста: сутність, графічне та алгебраїчне зображення. Оптимум товаровиробника та його графічна інтерпретація. Виробництво у довгостроковому періоді. Поняття ефекту масштабу. Постійна, зростаюча та спадна віддача від масштабу. Крива "Шлях розвитку". Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 8. Витрати виробництва

Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати. Граничні доходи. Правило максимізації прибутку. Рівновага фірми у короткостроковому періоді. Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Ефект масштабу виробництва: сутність, типи, практичне значення. Пропозиція галузі. Крива пропозиції галузі з постійними та зростаючими витратами.

Змістовий модуль 3.

Теорія ринкових структур та ринків факторів виробництва

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Види конкуренції. Ринковий попит на продукція фірми, яка діє в умовах досконалої конкуренції. Визначення поведінки фірми в короткостроковому періоді. Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків. Пропозиція фірми у короткостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Переваги та недоліки досконалої конкуренції.

Тема 10. Монопольний ринок

Характерні риси та особливості існування ринку чистої монополії. Основні види монополій. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Правила максимізації прибутку і мінімізації збитків. Визначення монопольної ціни. Стратегії монополістичного ціноутворення. Цінова дискримінація: поняття, умови та види. Монополія і монопольна влада.

Показники монопольної влади. Обмеження монопольної влади. Необхідність державного регулювання монополії. Рівновага фірми монополіста в довгостроковому періоді. Економічні наслідки монополізації галузі. Переваги та недоліки діяльності фірми-монополіста. Антимонопольна політика.

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Основні ознаки олігополістичного ринку. Види олігополій: чиста та диференційована. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Лідерство в цінах. Цінова конкуренція. Модель дуополії Курно: договірна й конкурентна рівновага.

Олігополія з погляду теорії ігор. Цінові війни. Картельні союзи. Умови та чинники формування картелю. Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії. Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Ефективність монополістичної конкуренції. Надлишкові потужності. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів. Реклама, її роль у формуванні попиту.

Тема 12. Загальна характеристика факторних ринків

Пропозиція факторів виробництва. Попит на ресурси, як похідний. Оптимальне співвідношення ресурсів. Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найманої праці. Пропозиція праці для окремого робітника. Диференціація ставок заробітної плати. Роль профспілок. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили.

Капітал як ресурс тривалого використання. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу. Інвестиції, їх види. Вплив процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді. Міжчасове бюджетне обмеження, міжчасова рівновага.

Земля як фактор виробництва. Ринок землі: попит та пропозиція. Економічна і земельна рента. Ціна землі. Орендна плата.

Змістовий модуль 4.

Загальна рівновага та інституціональне забезпечення ефективного функціонування ринку

Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

Взаємозв'язок та взаємозалежність загальної економічної рівноваги та рівноваги на мікрорівні. Крива контрактів. Ефективність за Парето. Ефективність та справедливість. Рівень та якість життя: сутність, показники. Добробут: сутність, критерії, показники. Коробка Еджуорта.

Нерівність доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джинні. Перерозподіл доходів. Вплив податків на загальну економічну рівновагу. Квазіоптимум.

Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Сутність економічних інститутів, їх види та роль у ринковій системі. Власність як економічна та юридична категорія.

Зовнішні ефекти. Позитивні та негативні екстерналії. Приватний сектор та зовнішні ефекти. Поняття трансакційних витрат, їх види. Теорема Коуза.

Приватне вирішення проблеми зовнішніх ефектів. "Провали" (фіаско) ринку. Корегування фіаско ринку.

Суспільні блага: види та властивості. Приватні та суспільні блага. Проблема "безбілетника" та забезпечення суспільними благами. Суспільний вибір. Роль та функції держави у ринковій економіці.

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль 1.1 Теорія поведінки споживача												
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача	10	2	2	-	-	6	13	-	-	-	-	13
Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 4. Аналіз поведінки споживача	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	9
Тема 5. Попит, пропозиція та їх взаємодія	10	2	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10	-	-	30	52	2	1	-	-	49
Змістовий модуль 1.2 Теорія поведінки виробника												
Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 7. Варіації факторів виробництва, оптимум товаровиробника	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 8. Витрати виробництва	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6	-	-	18	30	3	-	-	-	27
МОДУЛЬ 2												
Змістовий модуль 2.1 Теорія ринкових структур та ринків факторів виробництва												
Тема 9. Ринок досконалої конкуренції	11	2	2	-	-	7	12	-	1	-	-	11
Тема 10. Монопольний ринок	11	2	2	-	-	7	8	1	-	-	-	7
Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція	15	4	4	-	-	7	12	-	1	-	-	11

Тема 12. <i>Ринок факторів виробництва</i>	11	2	2	-	-	7	12	-	1	-	-	11
Разом за змістовим модулем 1	48	10	10	-	-	28	44	1	3			40
Змістовий модуль 2.2 Загальна рівновага та інституціональне забезпечення ефективного функціонування ринку												
Тема 13. <i>Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту</i>	11	2	2	-	-	7	12	1	-	-	-	11
Тема 14. <i>Інституціональні аспекти ринкового господарства</i>	11	2	2	-	-	7	12	1	-	-	-	11
Разом за змістовим модулем 2	22	4	4	-	-	14	24	2	-	-	-	22
Усього годин	150	30	30	-	-	90	150	6	6	-	-	138

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Тема №1. Предмет і метод мікроекономіки	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести порівняльний аналіз основних методів мікроекономіки та їхнього застосування в аналізі ринкових явищ і поведінки економічних агентів.
2	Тема №2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Проаналізувати моделі споживчого вибору на основі теорії граничної корисності, визначивши, як зміна цін і доходів впливає на споживчі переваги та оптимальний набір товарів.
3	Тема №3. Ординалістська теорія поведінки споживача	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести аналіз переваг споживачів за допомогою побудови кривих байдужості та бюджетних ліній, визначення оптимального вибору споживача в рамках ординалістської теорії.
4	Тема №4. Аналіз поведінки споживача	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести дослідження споживчих уподобань у вибраній ніші, проаналізувати отримані дані щодо поведінки споживачів та підготувати презентацію з висновками і рекомендаціями для маркетингової стратегії.
5	Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести аналіз конкретного ринку, вивчивши фактори, що впливають на попит і пропозицію, та представити свої висновки у вигляді звіту з графіками та діаграмами, які ілюструють їхню взаємодію.
6	Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Розробити мікроекономічну модель підприємства, включаючи аналіз витрат, доходів, цінової політики та оптимізації виробничих процесів, на основі реальних даних або уявного кейсу.
7	Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести аналіз впливу варіацій факторів виробництва на оптимальний рівень випуску товарів, досліджуючи конкретний приклад фірми у вибраній галузі та представляючи результати у вигляді звіту з графіками та висновками.
8	Тема №8. Витрати виробництва	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану

		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести аналіз витрат на виробництво конкретного товару або послуги, вивчивши фіксовані та змінні витрати, а також визначити їхній вплив на ціну та прибутковість.
9	Тема 9. Ринок досконалої конкуренції	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести дослідження, аналізуючи реальний ринок, що характеризується досконалою конкуренцією, і підготувати звіт, у якому визначити основні особливості, фактори, що впливають на ціноутворення; приклади компаній, що функціонують у такому середовищі.
10	Тема №10. Монопольний ринок	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Провести аналіз реального монопольного ринку, вибравши одну компанію, дослідити її цінову політику, стратегічні рішення та вплив на споживачів, а також підготувати презентацію з висновками та рекомендаціями.
11	Тема №11. Олігополія та монополістична конкуренція	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Підготувати аналітичний звіт, у якому вони порівнюють характеристики олігополії та монополістичної конкуренції, використовуючи реальні приклади з ринку, а також проаналізувати їхній вплив на цінову політику та споживацький вибір.
12	Тема №12. Ринок факторів виробництва	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Підготувати аналіз ринку факторів виробництва, вибравши конкретний фактор (праця, земля, капітал) та досліджуючи його вплив на економіку в умовах сучасного ринку.
13	Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Підготувати дослідження, в якому потрібно проаналізувати вплив змін в умовах попиту та пропозиції на загальну ринкову рівновагу та економіку добробуту, використовуючи реальні приклади з обраного ринку.
14	Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінар</i>	Ознайомитись з літературними джерелами. Підготувати аналітичний звіт, в якому потрібно дослідити вплив різних інститутів (урядових, правових, культурних) на функціонування ринку в обраній країні чи регіоні, зокрема, проаналізувати їх роль у формуванні конкурентного середовища.

9. Форми та методи контролю

Методика контролю і самоконтролю забезпечують перевірку рівня засвоєння знань, сформованості вмінь і навичок. З цією метою використовуються методи усного, письмового, текстового, графічного, програмового контролю, практичної перевірки самоконтролю.

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, тестування, аудиторне розв'язання задач, аудиторна контрольна робота.

Метод усного контролю здійснюється у певній послідовності: формулювання запитань (завдань) і вимог; підготовка здобувачів освіти до відповіді та викладу своїх знань; корекція і самоконтроль викладених знань у процесі відповіді.

У навчальному процесі практикують індивідуальне, фронтальне та ущільнене(комбіноване) усне опитування

Індивідуальне опитування передбачає розгорнуту відповідь здобувача вищої освіти на оцінку. Він повинен не лише відтворити текст підручника чи розповідь викладача, а й самостійно пояснити матеріал, довести наукові положення, проілюструвати їх власними прикладами.

Метою фронтального опитування є перевірка знань, умінь і навичок одразу багатьох здобувачів вищої освіти, коли необхідно виявити рівень засвоєння знань, які слід запам'ятати, оскільки вони є підґрунтям для засвоєння певного складного матеріалу. Таке опитування стимулює активність, сприяє повторенню та систематизації знань.

Ущільнене (комбіноване) опитування дає змогу перевірити знання відразу кількох здобувачів вищої освіти: один відповідає усно, решта – за вказівкою виконує певні завдання.

Метод письмового контролю полягає у письмовій перевірці знань, умінь та навичок. Мета письмової перевірки – з'ясування ступеня оволодіння здобувачами вищої освіти вміннями і навичками з дисципліни. Водночас існує можливість визначити і якість знань – їх правильність, точність, усвідомленість, вміння застосовувати ці знання на практиці.

Метод тестового контролю передбачає він відповідь на тестові завдання за допомогою розставлення цифр, підкреслення потрібних відповідей, вставляння пропущених слів, знаходження помилок тощо. Це дає змогу за короткий час перевірити знання певного навчального матеріалу здобувачами вищої освіти всієї групи. Зручні тести і для статистичного оброблення результатів перевірки.

Метод програмованого контролю полягає у висуванні до всіх здобувачів вищої освіти стандартних вимог, що забезпечується використаним однакових за кількістю і складністю контрольних завдань, запитань. При цьому аналіз відповіді, виведення і фіксація оцінки можуть здійснюватися за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Для студентів заочної форми навчання: контрольна робота.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання за роботу на протязі семестру:

- виконання тестових завдань по кожній темі – 5 балів;
- участь в науковій конференції – 15 балів;
- написання рубіжного контролю – 75 балів (5 тестів по 5 балів, 2 задачі по 25 балів).

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання засоби оцінювання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі екзамену, тести.

Оцінка виставляється у відповідності до існуючих шкал оцінювання.

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
МОДУЛЬ 1							МОДУЛЬ 2								
Змістовий модуль 1.1					Змістовий модуль 1.2		Змістовий модуль 2.1			Змістовий модуль 2.2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
10	10	10	10	20	10	15	15	20	20	30	10	10	10	(100+100)	100
100							100							/2	

11. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- приймати активну участь у навчальному процесі;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів.

12. Методичне забезпечення

1. Презентації та аудіо записи за лекційними темами курсу (доступні в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»:
<https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=903>)

2. Конспект лекцій з дисципліни «Мікроекономіка» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання економічних спеціальностей/ Укл.: доц. О.В. Губарь. Запоріжжя: НУ «Запорізька Політехніка», 2022.

3. Методичні вказівки до семінарських занять з курсу «Мікроекономіка» для студентів першого освітнього рівня спеціальності 075 «Маркетинг» денної форми навчання/ Укл.: к.е.н. О.В. Губарь. Запоріжжя: НУЗП, 2023. - 31 с.

4. Методичні вказівки до самостійних занять з курсу «Мікроекономіка» для

студентів першого освітнього рівня спеціальності 075 «Маркетинг» всіх форм навчання/ Укл.: к.е.н. О.В. Губарь - Запоріжжя: НУЗП, 2023. 48 с.

5. Методичні рекомендації та завдання до виконання контрольної роботи з курсу «Мікроекономіка» для студентів економічних спеціальностей заочної форми навчання/ Укл.: к.е.н., доц. О.В. Губарь. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 34с.

6. Комплект завдань для проведення поточного контролю.

7. Комплект завдань для підсумкового контролю.

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: підручник: У 2-х кн. Кн. 2: Мікроекономіка / за ред. С.М. Панчишина. 2-ге вид., випр. і доп. К.: «Знання». 2014. 390 с.

2. Ачкасов А.Є., Островський І. А. Мікроекономіка. Тренінг курс: Навч. посіб. Харків: ХНАМГ. 2012. 247 с.

3. Базилевич В.Д. Мікроекономіка : підручник. К.: Знання, 2008. 679 с.

4. Базилевич В. Д., Базилевич К.С. Мікроекономіка: Практикум: Навч. посіб. 3-тє вид., стер. К.: Знання, 2012. – 491 с.

5. Білецька Л.В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 688 с.

6. Базилінська О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посібник для студ. 3-є вид., перероб. та доп. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 348 с.

7. Задоя А.О. Мікроекономіка. Курс лекцій та вправи : навч. посіб. Київ: Знання, 2002. 211 с.

8. Задоя А.О., Задоя О.А. Мікроекономіка: навчальний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 148 с.

9. Косік А. Ф., Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка. Практикум: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів. 3-є вид., перероб. та доп. К.: ЦУЛ, 2017. 420 с.

10. Мікроекономіка: підручник / А.І. Ігнатюк та ін. Київ: Ліра-К, 2023. 419 с.

11. Панчишин С.М. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка : підручник: У 2-х кн. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ : Знання, 2014. 390 с.

12. Попов О.Є., Отенко В.І., Колесніченко І.М. Мікроекономіка: навчально-практичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Х.: Вид.ХНЕУ, 2013. 336 с.

13. Мікроекономіка: Підручник / [А.П. Наливайко, Л.А. Азьмук, П.Г. Банщиків та ін.]; за наук. ред. А. П. Наливайка. К.: КНЕУ, 2011. 446 с.

14. Петрушенко Ю.М. Мікроекономіка. Теорія та приклади розв'язання задач. – К.: «Університетська книга». 2014. 320 с.

15. Поплавська Ж.В., Крися О.Й. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської економіки. Навч. посіб. К.: «Алерта», 2017. 270 с.

16. Тарасевич В.М. Економічна теорія. Мікроекономіка/ К.: «Знання», 2012. 134с.

17. Уфімцева О. Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій. Дніпропетровськ.: ПДАБА, 2012. 174 с

18. Zadoia A., Zadoia O, Microeconomics. Textbook [Electronic edition]. Dnipro:

Alfred Nobel University, 2024, 150 p.

19. Microeconomics / Campbell R. McConnell [et. al.] 12th Canadian ed. McGraw - Hill Ryerson., 2010, 424 p.

20. Microeconomics / Paul Krugman, Robin Wells. 5th ed. - Worth Publishers, 2017, 688 p.

21. Principles of Microeconomics/ N. Gregory Mankiw. 8th ed. - Cengage Learning, 2017, 528 p.

22. Microeconomics/ D. Besanko, R. Braeutigam. 5th ed. – Wiley, 2013, 816 p.

23. Microeconomics/ R. Pindyck, D. Rubinfeld. 9th Ed. – Pearson, 2017, 784 p.

14. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Антимонопольний комітет України. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/index>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.mof.gov.ua/>.
4. Статистика України : науковий журнал. URL: www.ukrstat.gov.ua.
5. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
6. Освітній портал Coursera. URL: <https://www.coursera.org/learn/microeconomics>.